

פרשת וילך

(לא ג): ה' אֱלֹהֶיךָ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ הוּא יִשְׁמֵד אֶת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ וַיִּרְשָׁתֶם יְהוֹשֻׁעַ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה':

עי' ר' בחיי: אבל לפי דעתי הזכיר ביהושע ה' אלהיך²¹ שהוא מדרגת נבואתו³ וכן תרגם אונקלוס שכינתיה עבר קדמך וזהו לשון ה' אלהיך הוא עובר לפניך יהושע הוא עובר לפניך אבל במשה הזכיר השם המיוחד⁴ שהוא מדרגת נבואתו⁵ הוא שאמר הכתוב לפניו וה' אמר אלי וכן כתוב לאחריו כאשר דבר ה' כלומר אלי כי כן מצינו בתחלת פרשת ואתחנן (דברים ג כו) ויאמר ה' אלי רב לך אל תוסף וגו' וצו את יהושע וגו' כי הוא יעבר לפני העם הזה ולשון הכתובים מגלה סוד המדרגות של כל אחד ואחד פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה.

¹ עי' לעיל פרשת עקב הערה 2 ועי' זהר (ח"ג לג ע"ב): כי יהו"ה אלהיך אש אוכלה הוא (דברים ד טו) האי אש צריך ליה תמיד עמה דלית ליה כביה דאיהו אכיל כל קרבנין דצלותין ומלין דאורייתא דאיהי שכינתא איהו פרנסה דיליה.

תרגום: כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא (דברים ד), האש הזו הוא צריך להיות תמיד עמה, שאין לה כביה, שהוא אוכל כל הקרבנות של התפלות, ודברי תורה שהיא השכינה היא פרנסתו.

² עי' זהר (ח"ג רסה ע"א): ת"ח כתיב משה ידבר והאלהים יעננו בקול ותנינן מאי בקול בקולו של משה ושפיר הוא בקולו של משה דייקא בההוא קול (דאיהו) אחיד ביה על כל שאר נביאין (ומתמן משה אתזן על כלהו) ובגין דאיהו אתאחיד על כלהו בההוא קול דרגא עלאה הוה אמר להו לישראל יי' אלהיך איהו דרגא דאקרי שכינתא דשרייא בגווייהו זכאה חולקיה.

תרגום: בא וראה כתוב משה ידבר והאלהים יעננו בקול ושנינו מה זה בקול בקולו של משה ויפה הוא דווקא בקולו של משה באותו קול (שהוא) אחוז בו על כל שאר הנביאים (ומשם משה ניזון על כלם) ומשום שהוא נאחז על כולם באותו קול דרגה עליונה היה אומר לישראל ה' אלהיך היא דרגה שנקראת שכינה ששורה בתוכם אשרי חלקו. [עי' ע"ח שער לח פרק ו].

³ עי' תיקו"ז (צב ע"ב): לווה שכינתא דאיהי סיהרא קדישא מקודשא בריך הוא ומקבלת מניה דאתמר ביה כי שמש ומגן ה' אלהי"ם (תהלים פד יב) והכי הוה מקבל יהושע מן משה כמה דאוקמוהו פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה (ב"ב עה ע"א) והכי הוה כל נביאיא קדם משה כגון סיהרא וכוכביא קדם שמשא דלא אית לון נהורא אלא משמשא.

תרגום: לווה השכינה שהיא הלבנה הקדושה מן הקדוש ברוך הוא ומקבלת ממנו שנאמר בו כי שמש ומגן יהו"ה אלהי"ם וכן היה מקבל יהושע ממשו כמו שבארוהו פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה וכך היו כל הנביאים לפני משה כמו הלבנה והכוכבים לפני השמש שאין להם אור אלא מן השמש

⁴ עי' זו"ח (ג ע"ב): וע"כ כדי שלא יטעה אדם, צוה בקרבנות ואמר, אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. וכי תזבחו זבח תודה לה'. וכי תזבחו זבח שלמים לה'. ונפש כי תקריב קרבן מנחה לה'. הכל לה'. ולא נאמר לאלקים. מ"ט. א"ר אבהו, שם זה הוא משותף, שהמלאכים נקראו אלקים, בני אדם נקראו אלקים, הדיינים נקראו אלקים, ואין אנו יודעים למי מהם זובח, לכך צריך להזכיר השם המיוחד לבדו.

⁵ עי' תיקו"ז (לד ע"א): תא חזי, יהו"ה אדנ"י איהו קודשא בריך הוא ושכינתיה בתרין שוקין יהו"ה לימינא אדנ"י לשמאלא ואינון אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה בצדיק תרוייהו חד יאקדונק"י.

תרגום: בא וראה, יהו"ה אדנ"י הוא הקב"ה ושכינתו בב' שוקיים: יהו"ה בימין, אדנ"י בשמאל, והם אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה בצדיק. כאשר שניהם כאחד, יאקדונק"י.

עי' בהגר"א בתיקו"ז (פט ע"א): ב' דרגין הוא בנבואה מסט' דראיה הוא אספקלריא דנהרא ומסט' דשמיעה אספקלריא דל"נ דכתיב בהון ואראה את ה' כו' ואשמע אחרי קול והם ראי' מסט' דתורה שבכתב הו"ה דצריך ראי' שם ושמיעה מסט' דתורה שבע"פ דצריך שמיעה והם ימינא ושמאלא. ע' בהגר"א בת"ח יח ע"א וז"ל דלא אנהיר סיהרא אספקלריא כו' - כי אין השגה לשום בריה רק בשכינה כידוע רק שמרע"ה אנהיר לה בדרגיה ועביד לה אספקלריא דנהרא, עכ"ל.